

THUYẾT MINH

Dự toán thu ngân sách Nhà nước trên địa bàn tỉnh, chi ngân sách địa phương; phương án phân bổ ngân sách địa phương năm 2026

A. NGUYÊN TẮC XÂY DỰNG VÀ PHÂN BỔ DỰ TOÁN NĂM 2026

I. NGUYÊN TẮC XÂY DỰNG DỰ TOÁN THU NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC

Căn cứ Luật Ngân sách nhà nước ngày 25/6/2015; Chỉ thị số 14/CT-TTg ngày 28/5/2025 của Thủ tướng Chính phủ về xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2026; Thông tư số 56/2025/TT-BTC ngày 25/6/2025 của Bộ Tài chính hướng dẫn xây dựng dự toán ngân sách nhà nước năm 2026 và kế hoạch tài chính - ngân sách nhà nước 03 năm 2026-2028; Nghị quyết của Hội đồng nhân dân tỉnh ban hành Quy định phân cấp nguồn thu, nhiệm vụ chi, tỷ lệ phần trăm (%) phân chia các khoản thu giữa ngân sách các cấp chính quyền địa phương trên địa bàn tỉnh Cao Bằng từ năm 2026; trên cơ sở dự báo về tình hình sản xuất kinh doanh năm 2026, căn cứ vào thực tế nguồn thu của địa phương và các quy định của pháp luật về thu ngân sách để xây dựng dự toán thu ngân sách năm 2026.

II. NGUYÊN TẮC XÂY DỰNG VÀ PHÂN BỔ DỰ TOÁN CHI NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG

1. Nguyên tắc, định hướng phân bổ vốn đầu tư phát triển

Kế hoạch đầu tư công năm 2026 thực hiện xây dựng theo đúng các quy định của Luật Đầu tư công, Luật Ngân sách nhà nước, các Nghị quyết của Quốc hội, các Nghị định của Chính phủ hướng dẫn thi hành Luật Đầu tư công và Luật NSNN; Chỉ thị số 14/CT-TTg ngày 28/5/2025 của Thủ tướng Chính phủ về xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2026; Công văn số 8324/BTC-TH ngày 13/6/2025 của Bộ Tài chính về việc xây dựng kế hoạch đầu tư công năm 2026; Công văn số 15929/BTC-NSNN ngày 14/10/2025 của Bộ Tài chính về việc thông báo dự kiến kế hoạch đầu tư vốn ngân sách nhà nước năm 2026; Thông báo kết luận số 102-CV/VPTU ngày 20/10/2025 của Văn phòng Tỉnh ủy về thông báo kết luận cuộc họp Thường trực Tỉnh ủy lần thứ 02 đối với các nội dung do Đảng ủy Ủy ban nhân dân tỉnh trình xin ý kiến.

- Kế hoạch đầu tư công năm 2026 bám sát, cụ thể hóa các quan điểm, mục tiêu, 03 nội dung đột phá, 03 chương trình trọng tâm và các nhiệm vụ, giải pháp theo Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ XX, nhiệm kỳ 2025-2030.

- Đầu tư trọng tâm, trọng điểm, đồng bộ, tiết kiệm, chống lãng phí, tránh đầu tư phân tán, dàn trải, manh mún, sớm hoàn thành các công trình đưa vào sử dụng, phát huy hiệu quả góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

- Tập trung đầu tư cho dự án cao tốc, dự án trọng điểm, có sức lan tỏa cao, có ý nghĩa thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao năng lực cạnh tranh nền kinh tế của tỉnh, tạo đột phá thu hút vốn đầu tư theo phương thức đối tác công tư; bám sát và phục vụ cho việc thực hiện tốt các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, quy hoạch vùng, ngành, quy hoạch tỉnh được cấp có thẩm quyền phê duyệt.

- Bảo đảm cơ cấu đầu tư hợp lý, hiệu quả, tăng cường hạ tầng ứng phó với biến đổi khí hậu; hạ tầng phát triển du lịch; bảo đảm an sinh xã hội của tỉnh.

2. Nguyên tắc xây dựng dự toán chi thường xuyên

Dự toán chi thường xuyên được xây dựng, phân bổ và giao cho các đơn vị, địa phương đảm bảo đúng theo quy định của Luật Ngân sách Nhà nước năm; Nghị định số 163/2016/NĐ-CP ngày 21/12/2016 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Ngân sách Nhà nước; Chỉ thị số 14/CT-TTg ngày 28/5/2025 của Thủ tướng Chính phủ về xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2026; Thông tư số 56/2025/TT-BTC ngày 25/6/2025 của Bộ Tài chính hướng dẫn xây dựng dự toán ngân sách nhà nước năm 2026 và kế hoạch tài chính - ngân sách nhà nước 03 năm 2026-2028.

Căn cứ vào dự toán chi ngân sách nhà nước năm 2026 của Bộ Tài chính, căn cứ các chế độ quy định của Trung ương, của tỉnh, căn cứ Nghị quyết của HĐND tỉnh ban hành Quy định nguyên tắc, tiêu chí và định mức phân bổ dự toán chi thường xuyên ngân sách địa phương năm 2026 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng và các Chỉ thị, Nghị quyết, quyết định, chương trình, đề án, kế hoạch và chủ trương của tỉnh đã ban hành, Ủy ban nhân dân tỉnh đã chỉ đạo các cơ quan, đơn vị xây dựng dự toán ngân sách nhà nước năm 2026 theo quy định. Đảm bảo đáp ứng các mục tiêu nhiệm vụ theo kế hoạch phát triển kinh tế xã hội của tỉnh, bố trí đủ kinh phí thực hiện các chính sách, chế độ đã ban hành, bố trí kinh phí thực hiện các nhiệm vụ theo quy định hiện hành của pháp luật, những nhiệm vụ theo Chỉ thị, Nghị quyết, quyết định, chương trình, đề án, kế hoạch và chủ trương của tỉnh.

- Đối với sự nghiệp giáo dục đào tạo và dạy nghề: Phân bổ chi sự nghiệp giáo dục - đào tạo và dạy nghề không thấp hơn mức Thủ tướng Chính phủ giao.

- Đối với sự nghiệp khoa học và công nghệ: Phân bổ, giao dự toán chi ngân sách cho các cơ quan, đơn vị không thấp hơn mức dự toán Thủ tướng Chính phủ giao, đồng thời phù hợp với quy định của Luật ngân sách nhà nước, Luật Khoa học và Công nghệ và các văn bản hướng dẫn. Ngoài ra căn cứ khả năng ngân sách địa phương có phân bổ thêm từ ngân sách địa phương để thực hiện ứng dụng phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

- Bố trí đủ kinh phí để đảm bảo thực hiện các chế độ tiền lương, phụ cấp, các khoản đóng góp theo lương, 10% chế độ tiền thưởng, các chính sách, chế độ (bao gồm cả kinh phí phát sinh tăng thêm để thực hiện các chế độ, chính sách

tăng thêm) theo mức lương cơ sở 2,34 triệu đồng/tháng, đảm bảo kinh phí thực hiện các chính sách an sinh xã hội, để các đối tượng được hưởng chính sách ngay từ đầu năm 2026.

- Bố trí dự phòng ngân sách cho các huyện, thành phố theo quy định tại khoản 2 Điều 10 của Luật Ngân sách Nhà nước để chủ động phòng, chống, khắc phục hậu quả thiên tai, dịch bệnh, nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, các nhiệm vụ cần thiết khác.

- Khi phân bổ và giao dự toán ngân sách cho các đơn vị và ngân sách cấp dưới đã xác định dành tiết kiệm 10% dự toán chi thường xuyên năm 2026 (trừ các khoản tiền lương, phụ cấp theo lương, khoản có tính chất lương và các khoản chi cho con người theo chế độ) và một phần nguồn thu các cơ quan hành chính, đơn vị sự nghiệp có thu thực hiện theo chế độ quy định để thực hiện cải cách tiền lương năm 2025.

B. DỰ TOÁN THU NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC TRÊN ĐỊA BÀN, CHI NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG NĂM 2026

Căn cứ quy định của Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015, các văn bản hướng dẫn thực hiện Luật và các nguyên tắc nêu trên; Nghị quyết của Quốc hội về giao dự toán ngân sách nhà nước năm 2025, UBND tỉnh trình HĐND tỉnh phân bổ, giao dự toán ngân sách địa phương năm 2025 như sau:

I. DỰ TOÁN THU NGÂN SÁCH NĂM 2026

1. Dự toán thu ngân sách nhà nước trên địa bàn

1.1. Dự toán thu ngân sách nhà nước trên địa bàn được Trung ương giao là 3.480.000 triệu đồng, trong đó:

- Thu nội địa: 1.680.000 triệu đồng;
- Thu từ hoạt động xuất nhập khẩu: 1.800.000 triệu đồng

1.2. Dự toán thu ngân sách nhà nước trên địa bàn trình HĐND tỉnh quyết định 3.530.000 triệu đồng (tăng 50 triệu đồng, bằng 101,4% so với dự toán Trung ương giao), trong đó:

- Thu nội địa: 1.710.000 triệu đồng (tăng 1,8% dự toán Trung ương giao, trong đó thu tiền sử dụng đất tăng 13,5% so với Trung ương giao);
- Thu từ hoạt động xuất nhập khẩu 1.820.000 triệu đồng (tăng 1,1% dự toán Trung ương giao).

2. Dự toán thu ngân sách địa phương

Dự toán thu ngân sách địa phương tỉnh 17.239.162 triệu đồng, trong đó:

- Thu ngân sách địa phương hưởng theo phân cấp: 1.539.240 triệu đồng.
- Thu bổ sung từ Ngân sách Trung ương: 15.490.385 triệu đồng, gồm:
 - + Bổ sung cân đối: 9.707.858 triệu đồng

+ Bổ sung có mục tiêu: 5.782.527 triệu đồng, gồm: bổ sung vốn đầu tư thực hiện các dự án, nhiệm vụ: 4.632.248 triệu đồng; bổ sung vốn sự nghiệp thực hiện các chế độ, chính sách theo quy định: 1.150.279 triệu đồng.

- Thu chuyển nguồn thực hiện cải cách tiền lương: 209.537 triệu đồng.

II. DỰ TOÁN CHI NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG NĂM 2025

Việc xây dựng dự toán chi ngân sách địa phương năm 2026 dựa trên cơ sở nguồn thu cân đối và số bổ sung từ ngân sách cấp trên, gắn với kế hoạch phát triển kinh tế xã hội năm 2026, đảm bảo phù hợp với các quy định hiện hành và cân đối với nguồn lực của địa phương, đảm bảo các nhiệm vụ kinh tế xã hội, an ninh - quốc phòng trên địa bàn.

Tổng chi ngân sách địa phương năm 2026 là 17.220.562 triệu đồng, cao hơn Trung ương giao 25.950 triệu đồng, tình giao tăng thu cân đối ngân sách là 25.950 triệu đồng, trong đó:

1. Tổng chi cân đối ngân sách: 11.412.085 triệu đồng, trong đó:

1.1. Chi đầu tư phát triển: 1.083.300 triệu đồng.

1.2. Chi thường xuyên: 10.094.771 triệu đồng, trong đó:

- Chi Giáo dục - Đào tạo và dạy nghề 4.694.307 triệu đồng.

- Chi khoa học và công nghệ: 40.475 triệu đồng trong đó nguồn ngân sách trung ương giao 33.400 triệu đồng, nguồn ngân sách địa phương 7.075 triệu đồng.

- Về tổng dự toán chi thường xuyên của toàn tỉnh năm 2026 tăng 4% so với năm 2025, chủ yếu do tăng kinh phí chi trong lĩnh vực giáo dục – đào tạo (tăng 8% so với dự toán năm 2025) và lĩnh vực khoa học công nghệ (tăng 58% so với dự toán năm 2025); Chỉ thị, Nghị quyết, quyết định, chương trình, đề án, kế hoạch và chủ trương của tỉnh. Dự toán chi thường xuyên năm 2026 giao theo mức lương cơ sở 2.340.000 đồng/tháng, trên cơ sở dự kiến số biên chế giao công chức và biên chế giao các đơn vị sự nghiệp công lập và các tổ chức hội có tính chất đặc thù năm 2026 của các đơn vị.

Căn cứ vào dự toán chi thường xuyên ngân sách nhà nước năm 2025 dự kiến của Bộ Tài chính, việc phân bổ dự toán ngân sách nhà nước năm 2026 dự toán chi thường xuyên cho các đơn vị theo định mức phân bổ dự toán chi thường xuyên quy định tại Nghị quyết của HĐND tỉnh ban hành Quy định nguyên tắc, tiêu chí và định mức phân bổ dự toán chi thường xuyên ngân sách địa phương năm 2026; Phân bổ kinh phí theo các chế độ, chính sách, nhiệm vụ theo quy định hiện hành của trung ương, tỉnh, bố trí đủ kinh phí thực hiện các chính sách, chế độ an sinh xã hội, chế độ tiền thưởng và căn cứ khả năng cân đối ngân sách bố trí kinh phí thực hiện nhiệm vụ của các đơn vị theo các Chỉ thị, Nghị quyết, quyết định, chương trình, đề án, kế hoạch và chủ trương của tỉnh đã ban hành. Trong đó dự toán giao cho các đơn vị hành chính, sự nghiệp và các xã, phường đã tính giảm trừ tiết kiệm 10% chi thường xuyên năm 2026 (trừ các khoản tiền lương, phụ cấp theo lương, khoản có tính chất lương và các khoản chi cho con người

theo chế độ), một phần nguồn thu các cơ quan hành chính, đơn vị sự nghiệp có thu thực hiện theo chế độ quy định để thực hiện cải cách tiền lương.

- Chi thường xuyên đối với các cơ quan nhà nước thực hiện cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm về sử dụng biên chế và kinh phí quản lý hành chính theo Nghị định số 130/2005/NĐ-CP ngày 17/10/2005 được sửa đổi, bổ sung tại Nghị định số 117/2013/NĐ-CP ngày 07/10/2013 của Chính phủ; đối với các đơn vị sự nghiệp công lập được giao thực hiện cơ chế tự chủ theo quy định tại Nghị định số 60/2021/NĐ-CP ngày 21/6/2021 của Chính phủ được sửa đổi, bổ sung tại Nghị định số 111/2025/NĐ-CP ngày 22/5/2025 của Chính phủ.

- Ngoài ra trên cơ sở các quy định, chỉ đạo của Trung ương, của tỉnh và tổng hợp nhu cầu kinh phí thực hiện các nhiệm vụ phát sinh của các cơ quan đơn vị, bổ sung các nội dung phân bổ dự toán ngân sách nhà nước năm 2026 cho các đơn vị để thực hiện kinh phí mua sắm trang thiết bị giáo dục các cấp; mua sắm tài sản phục vụ công tác chuyên môn của các cơ quan đơn vị; kinh phí bảo dưỡng, sửa chữa bảo trì các trường học, cơ sở hạ tầng, tài sản khác; kinh phí cải tạo, nâng cấp, mở rộng, xây dựng mới hạng mục công trình trong các dự án đã đầu tư xây dựng, hỗ trợ theo khả năng cân đối ngân sách địa phương.

1.3. Chi bổ sung quỹ dự trữ tài chính: 1.300 triệu đồng.

1.4. Dự phòng ngân sách 228.614 triệu đồng để thực hiện chi cho các nhiệm vụ theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước như chi phòng chống dịch bệnh, khắc phục hậu quả thiên tai và các nhiệm vụ quan trọng cấp bách khác.

1.5. Chi trả nợ lãi các khoản do chính quyền địa phương vay: 4.100 triệu đồng

2. Chi bổ sung có mục tiêu từ ngân sách Trung ương: 5.782.527 triệu đồng, trong đó:

2.1. Chi đầu tư thực hiện các Chương trình mục tiêu, nhiệm vụ 4.632.248 triệu đồng.

2.2. Chi từ nguồn sự nghiệp để thực hiện các nhiệm vụ, chế độ, chính sách: 1.150.279 triệu đồng.

3. Chi từ nguồn tăng thu: 25.950 triệu đồng.

C. BỘI THU NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG: 18.600 triệu đồng.

D. TỔNG MỨC VAY NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG: 6.800 triệu đồng.

E. TRẢ NỢ GỐC CỦA NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG: 35.096 triệu đồng.

G. DỰ TOÁN THU TỪ CÁC KHOẢN CHO VAY CỦA NHÀ NƯỚC
(Nguồn các chủ dự án phải trả): 10.279 triệu đồng.

Trên đây là thuyết minh dự toán thu ngân sách Nhà nước trên địa bàn tỉnh, chi ngân sách địa phương, phương án phân bổ ngân sách địa phương năm 2026, đã được HĐND tỉnh quyết định./.